

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİNİ BELİRLEMEDE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN ROLÜ: ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİNDE BİR ARAŞTIRMA

THE ROLE OF PERSONALITY CHARACTERISTICS OF UNIVERSITY STUDENTS IN DETERMINING THE ENTREPRENEURSHIP TENDENCY: A RESEARCH IN SIRNAK UNIVERSITY

Makale Gönderim Tarihi: 26.10.2019

Makale Kabul Tarihi: 14.11.2019

Ramazan Vedat SÖNMEZ*

Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi, İşletme Bölümü, rvsonmez@gmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-8746-4657>.

ÖZ

Dünya nüfusunda görülen artış, bu artışa bağlı olarak yeni istihdam alanlarına duyulan ihtiyaç, tüketicilerin değişen ürün taleplerini karşılama ve bireylerin refah seviyesini artırma isteği ile birlikte makro-ekonomik verilere olumlu katkısından dolayı girişimcilik konusu sürekli olarak gündemde kalmıştır. Konunun güncelliğini koruması araştırmacılarında girişimcilik ile ilgili araştırmalarını sürekli kılmıştır. Araştırmacılar, girişimciliği etkileyen ve geliştiren faktörleri belirlemeye çalışmışlardır. Girişimcilik ve girişimcilik eğiliminin etkilendiği faktörlerden birinin de kişilik özellikleri olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinden kendine güven, yenilikçilik, başarıya ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe toleransın, girişimcilik eğilimini etkileyip etkilemediğini belirlemektir. Araştırmanın evrenini Şırnak Üniversitesine bağlı Cizre, Silopi ve İdil Meslek Yüksekokullarında eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama işlemi anket yöntemi kullanılmış olup, elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programı ile analize tabi tutulmuştur. Araştırmada kontrol odağı, kendine güven, risk alma ve başarı isteğinin ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Kişilik Özellikleri

Jel Kodları: M10, M13, M19,

ABSTRACT

The increase in the world population, the need for new employment areas due to this increase, the desire to meet the changing product demands of consumers and the desire to increase the welfare level of individuals, the issue of entrepreneurship has always been on the agenda due to its positive contribution to macroeconomic data. The fact that the subject is up to date has made the researches about entrepreneurship continuous. Researchers have tried to determine the characteristics that affect and develop entrepreneurship. Entrepreneurship and entrepreneurship tendency are affected by personality traits. The aim of this study is to determine whether self-confidence, innovation, need to succeed, locus of control, risk taking and tolerance to uncertainty affect the entrepreneurship tendency. The population of the study consists of students studying at Cizre, Silopi and Idil Vocational Schools of Sırnak University. In the study, questionnaire method was used for data collection and the data were analyzed with SPSS 22.0 package program. In the study, it was found that there was a significant and positive relationship between locus of control, self-confidence, risk taking and desire for success in entrepreneurship tendency.

Key Words; Entrepreneurship, entrepreneurship tendency, personality traits.

Jel Codes: M10, M13, M19,

1.GİRİŞ

Kişiliğin gelişmesinde kültürel, sosyal, ekonomik ve teknolojik çevre önemli bir etken olmaktadır. Farklı toplumlarda ve farklı kültürlerde yaşayan bireyler farklı özelliklere sahip olmakta, bu farklılık bireylerin iş yapma yöntemlerini de etkilemektedir. Toplumsal yaşam bir bakıma bireylerin gelişmesinde ve yetişmesinde bir eğitim kurumu rolü üstlenmekte, farklı özellik taşıyan bireyleri bünyesinde barındırmaktadır. Farklı özellik taşıyan bireyler olaylar karşısında farklı tepkiler verebilmekte, aynı iş sürecini farklı yöntemlerle yapabilmektedirler (Soysal, 2008).

Kültürel farklılıklar ve farklı kişilik özellikleri yaşam sürecinde birçok alanı etkilemektedir. Söz konusu farklılıkların etkilediği alanlardan biri de iş dünyası ve gerçekleştirilen iş fikirleridir. Bireyler farklı projelerle ve farklı iş fikirleri ile ekonomi dünyasına katılmak istemekte, ancak bu noktada bireysel farklılıklar, bireylerin bu sürece katılıp katılmamasında, dolayısıyla girişimciliğe eğilim göstermede etkili olduğu düşünülmektedir. Bireyin sahip olduğu değerler, bireysel yaşamın şekillenmesinde önemli bir etken olup, bireyin tecrübelerini oluşturmaktadır. Böylece birey, sahip olduğu değerleri ve kişilik özellikleri doğrultusunda girişimcilik faaliyetine yönelmekte ya da eğilim göstermemektedir (Damar, 2015:34).

On sekizinci yüzyıldan itibaren ekonomi literatürüne giren girişimcilik kavramının makro ve mikro düzeyde birtakım yansımaları bulunmaktadır. Bireyin yaşam kalitesini yükselten ve geliştiren, kalkınma ve ekonomik büyümenin de lokomotifini sayılan girişimciliğin, istihdam yaratma, rekabette üstünlük sağlama, refah seviyesini artırma, dış ticaret açığını giderme gibi makro ekonomik dengeler üzerinde etkileri bulunurken, mikro açıdan ise bireysel geliri sağlama ve artırma, statü ve özgüven kazanma gibi etkileri bulunmaktadır (Yıldız, 2007). Kavramın geniş bir alanı etkilemesi sürekli olarak gündemde kalmasına ve araştırmalara konu olmasını sağlamıştır. Araştırmalar girişimciliğin gelişmesi, artması ve engellerin ortadan kaldırılması için gerekli şartları belirlemek ve kamu yöneticilerine girişimciliğin desteklenmesi, teşvik edilmesi ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılabilmesi için ihtiyaç duyulan verileri sunmak amacıyla yapılmaktadır. Araştırmalara konu olan bir diğer husus girişimci bireylerin özellikleri ile ilgilidir. Girişimci bireylerin araştırma konusuna dahil edilmesi kavramın sadece ekonomi boyutu ile değil, psikoloji, sosyoloji, yönetim ve kültür boyutu ile de incelenmesine yol açmıştır.

Ülke ekonomilerinin gelişmesinde, katma değer yaratılmasında, yoksullukla mücadele, gelir dağılımının sağlanması ve büyümesi açısından girişimcilik faaliyeti oldukça önem kazanmakta olup zorlu bir süreci gerektirmektedir (Sönmez ve Toksoy, 2014:42). Bir işletmeyi kurmak, planlamak, koordine etmek ve harekete geçirmek, ihtiyaç duyulan finansmanı temin etmek, insan kaynaklarını seçmek ve işe yerleştirmek büyük bir çaba gerektirmektedir. Bu eylemler girişimcinin sahip olduğu kültürel özelliklerden, bilgi, beceri ve tecrübesinden, aldığı eğitimden ve çevresel faktörlerden etkilenebilmektedir. Girişimcilik faaliyeti bireyin dış çevre faktörleri (sermaye, teknoloji, hammadde, pazar şartları vb.) ile birlikte birtakım bireysel özelliklerden de etkilendiği düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı bireysel özelliklerin girişimcilik eğilimini etkileyip etkilemediğini tespit etmek, bir başka ifade ile kişilik özelliklerinden kendine güven, yenilikçilik, başarıya ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe toleransın, girişimcilik eğilimine etkisini incelemektir.

Araştırma üç bölümden oluşmakta olup, birinci bölümde girişimcilik, girişimcilik eğilimi ve kişisel özellikler ile ilgili kavramsal çerçeve anlatılmakta, ikinci bölümde araştırma

sonucunda elde edilen veriler açıklanmakta, üçüncü bölümde ise elde veriler ışığında öneriler sunulmaktadır.

2.GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK

Tarihsel süreç içinde girişim kavramının kullanımı incelendiğinde, ilk olarak orta çağda çalışmak, üstlenmek, bir işe öncülük etmek anlamlarında kullanılmış olup, “entrepreneurs” kökünden türemiştir (Lordkipanidze vd., 2005:788). 18. Yüzyılda İrlandalı iktisatçı Richard Cantillon kavrama ilk defa riske katlanma ve fırsatları kullanma anlamlarını da yükleyerek, henüz kesinleşmemiş bir bedel üzerinden üretim faktörleri ile birlikte hizmetleri de satın alan, üretim yapan birey olarak tanımlamıştır (Hisrich ve Peters, 1995: 6).

Fırsatların farkına varılması ve değerlendirilmesi, bu fırsatlardan yararlanmak amacıyla her türlü kaynağın riske edilmesi, fikir ve projelerin yatırıma dönüştürme sürecinin yönetilmesi ve sonuç olarak bir değer veya ürünün üretilmesi, bireye girişimcilik vasfını kazandıran ve onu toplum içinde diğer bireylerinden farklı kılan önemli özelliklerdendir (Allen, 2006: 13).

İçinde yaşadığımız yüzyılda teknoloji, bilim ve iletişim alanında yaşanan hızlı gelişim ve ilerleme birçok kavram gibi girişimcilik kavramının da içeriğinde bir değişikliğe yol açmıştır. Bu anlamda girişimci; çevreyi gözlemleyen, fırsatları değerlendiren, ihtiyaçları tespit edip yeni iş fikirleri yaratan, kaynakları bir araya getiren ve risk alabilen kişi olarak açıklanabilmektedir (Titiz, 1994:15).

Gürol (2006:4) girişimciyi; pazardaki fırsatları algılayan, ihtiyaç duyulan kaynakları temin eden ve bir araya getiren, riske katlanan ve karlılığı hedefleyen birey olarak tanımlamaktadır. Girişimciliğin fonksiyonlarını ise; iktisadi yaşamın temel taşı olan işletmeleri faaliyete geçirme, kapasitelerini belirleme, planlama yapma, yatırım kararları alma, geleceğine yön verme ve kendi işini kurma şeklinde ifade edilmektedir. Kuratko (2007:1) girişimciliği ekonomik hayatta değişimi yaratmak için bir katalizör olarak açıklamakta; başka bir ifade ile girişimciyi karmaşık, kaos, riskli ortamlarda diğerlerinin göremediği fırsatları görebilen, değerlendiren bireyler olarak ifade etmektedir (Kuratko, 2007: 1).

Girişimcilikle ilgili alan yazın incelendiğinde, risk alma ve kâr elde etme ön plana çıkmakla birlikte strateji oluşturma, yenilik, yaratıcılık, büyüme, gelişme, yetki, sorumluluk, kavramlarını da kapsayacak şekilde ifade edildiği görülmektedir. Gerçekten de modern işletmecilik açısından bakıldığında girişimcilik kavramının inovasyon, dinamik olma, esnek olma, riske katlanma, yaratıcı düşünce ve gelişime odaklanma gibi kavramlarla açıklandığı görülmektedir (Muller, 2004: 191).

Girişimcilik ile ilgili tek bir tanımın yapılamamasının sebebi girişimcilik kavramının dinamik bir yapıya sahip olmasıdır. Yönetim ve iş dünyasında uzun süredir kullanılmakta olan girişimcilik kavramını, Fransız iktisatçı J.B. Say klasik üretim faktörleri olan emek, sermaye ve tabiat faktörüne girişimcilik kavramını da eklemiştir (Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 6).

Girişimcilik kavramı kendi içinde yaratıcı girişimcilik ve fırsat girişimciliği şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Yaratıcı girişimcilik; bir fikrin ya da ürünün pazara sunulması veya üretilen bir ürünün kalite, fiyat veya ambalajlama gibi yönlerinde iyileştirmeler sağlanarak tüketicilere sunulmasını ifade etmektedir. Fırsat girişimciliği ise; potansiyel pazar ve

fırsatların değerlendirilmesi, karlı alanlara yatırımların yapılmasını kapsamaktadır (Ulaş, 2006: 137).

Sosyal yaşam içinde hayatını sürdüren bireylerin girişimcilik faaliyetinde bulunmalarının çeşitli sebepleri bulunmaktadır (Bozkurt, 2000:95). Bu sebepler;

- Gelir seviyesini artırarak daha iyi yaşam koşullarında yaşama ve para kazanma isteği,
- Sosyal yaşamda tanınma, prestij kazanma, saygın bir birey olma isteği,
- Pazardaki fırsatları keşfedip bu fırsatlardan yararlanabilmek amacıyla işyeri açma,
- Sahip olduğu bir fikir veya düşünceyi kendi işini kurarak gerçekleştirmek, potansiyelinden maksimum düzeyde yararlanmak,
- Kendi işinin patronu olma, başkalarından emir ve talimat almama, bilgi, beceri ve yeteneklerini kullanabilme,
- Bireylerden farklı olmayı isteme,
- Sahip olduğu bilgi ve deneyimleri maksimum düzeyde kullanma
- Bireyin aldığı kararlar doğrultusunda eyleme geçmesi ve hedeflerine ulaşma isteği,
- Girişimciler bir taraftan topluma hizmet ederken diğer taraftan kendi hedeflerini gerçekleştirirler.

Girişimcilik ile ilgili en yakın kavramlardan biri yöneticilik kavramıdır. Çoğu kez kavramlar birbirinin yerine kullanılsa da anlamları farklıdır. Girişimcinin en önemli özelliği risk almasıdır. Bu özellik girişimciyi yöneticiden ayıran en önemli özelliktir. Yöneticilikte kâr ve risk başkasına ait olabilmektedir. Girişimci faaliyetleri sonucunda oluşabilecek risklere katlanıp, kâr elde etmeyi amaçlamaktadır. Girişimcinin amacına ulaşabilmesi için sahip olması gereken diğer özellikler; hızlı karar verebilme, özgüven, analiz yapabilme, ataklık, güven verme, vizyon sahibi olma ve yaratıcılıktır (Çelik ve Akgemci, 1998: 21–22).

2.1.Girişimcilik Eğilimi

TDK'ne göre eğilim kavramı; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelme, meyil, temayül anlamlarını ifade etmektedir (<http://tdk.gov.tr>, 2019). Planlı ve bilinçli olarak kendi içinde bir hedefe sahip olarak bireyin süreci başlatması veya belirli bir süreçte yer alması davranış ya da eğilim olarak adlandırılır (Krueger ve Brazeal, 1994, s. 98).

Girişimcilik eğilimi; bireyin kendisine ait bir işi yapma konusundaki kararlılığı ve isteğini ifade etmektedir. İş ile ilgili planlara yön veren ve bu planları yöneten zihinsel bir süreç olarak girişimcilik eğiliminin bireylerde nasıl ve ne şekilde oluştuğunu belirlemek amacıyla modeller oluşturmak gerekmektedir. Thompson (2009)'a göre girişimcilik eğilimi; bir iş veya işletme kurmayı planlayan ve bu amaçla planlamalar yapan bireyin bu yöndeki inancıdır. Bir başka ifade ile girişimcilik eğilimi; iş kurma konusunda kararlılık, azim ve

istektir (Anh ve Harald ,2016; 18-20). Bireyin bir iş girişiminde bulunmasına yönelik yatkınlığıdır (Ulama, 2016: 742).

Girişimcilik eğilimine sahip bireyler, ilgi, istek ve eylemlerini bireysel istihdamlarını sağlamaya yönlendirirler ve bu istihdam şekli örgütlerin sağlamış olduğu istihdama karşı bireysel iş alanının oluşturulmasına imkân tanır (Souitaris Zerbinati ve ALLaham, 2007, s. 570).

Parnell, Crandall ve Menefee girişimcilik eğilimi sürecini, aralarında bağlantı olan üç unsurdan oluşan bir fonksiyon olarak belirtmektedirler. Bu fonksiyonlar (Parnell vd., 1995: 42);

*Bilgi düzeyi ve riski üstlenebilmesine yönelik yetenek ve beceri ile birlikte bireyin girişimcilik alanındaki eğitimi,

*Bireyin piyasadaki fırsatları değerlendirebilme konusunda özgüven düzeyi,

*Bireyin iktisadi yöndeki girişimcilik fırsatları ile ilgili düşünceleridir.

Girişimcilik ile ilgili alan yazın incelendiğinde bireylerin girişimcilik eğiliminde etkili olan değişik faktörlerin bulunduğu görülmektedir. Bu faktörlerin genel olarak, eğitim, aile yapısı, toplumsal kültür ve kişilik özellikleri olmak üzere dört başlık altında toplandığı görülmektedir (Sarıtaş ve Duran, 2017: 150).

2.2.Kişilik Özellikleri

Araştırmada kullanılan veri toplama yönteminde kişilik özellikleri altı boyutta değerlendirilmiştir. Bu boyutlar;

-Kendine Güven; girişimci bireylerin bir iş projesini hayata geçirdiklerinde, bu işin kendilerine yükleyeceği sorumlulukların üstesinden gelebileceği, iş için gerekli bilgi, beceri ve yeteneğe sahip olduklarına yönelik inancı ifade eder (Bowman, 1999). Girişimci bireyin belirlediği hedefi başarıp gerçekleştirebileceğine inanması gerekmektedir. Bu konuda işin başarılması için ihtiyaç duyulan deneyim ve tecrübeye sahip olduğuna inanması gereklidir (Özkurt; 2006:101).

-Yenilikçilik; yenilik kavramı, bir taraftan süreci diğer taraftan da süreç sonucunda elde edilen çıktıyı ifade etmektedir. Yenilik kavramı süreç olarak ifade edildiğinde, girişimcinin sahip olduğu fikrin yeni bir iktisadi ve katma değere, geliştirilmiş bir ürün ya da dağıtım sistemine veya bir hizmete dönüştürülmesi sürecidir. Ayrıca bu süreç sonunda elde edilen çıktı veya ürünler de yenilik olarak ifade edilmektedir (Arıkan, 2004: 91).

-Risk Alma; arzu edilmeyen, beklenilmeyen bir olay veya sürecin ortaya çıkma ihtimalini ifade eder. Risk özelliği girişimciyi diğer bireylerden ayıran en önemli özelliktir. Risk sayesinde girişimciler birtakım fırsatları avantaja dönüştürmekte, yeni iş fırsatları ve istihdam alanları yaratabilmekteler. Riskin olmadığı şartlarda tüm bireyler girişimcilik faaliyetinde bulunabilir ve kâr elde edebilirlerdi (Balıkçı, 2009).

-Belirsizliğe Tolerans; bu özellik kişilerin belirsizliğe karşı verdikleri tepkiyi ifade eder. Bireyin birtakım bilinmeyen, karmaşık, anlamsız veya uyuşmayan verileri elde ettiği zaman bilgiyi algılama ve işleme şeklini ifade eder. Belirsizlik karşısında yüksek toleransa sahip birey, belirsiz durumları, zorlayıcı, arzu edilir ve ilginç olarak algılar (Banai ve Tulimieri, 2013: 892). Bir iş fikri için yeteri kadar bilgi bulunmadığında belirsizlikten söz edilebilir. Belirsizliğin girişimcilerin davranış ve eğilimleri üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. Belirsizlik durumunda girişimcilerin faaliyetlerinde ısrarcı olmaları gerektiği ifade edilebilir (Wu vd, 2007).

-Başarı İsteği; yüksek düzeyde motivasyon sahibi, enerji dolu ve çalışıp başarmaya odaklanma duygusunu ifade eder. Başarma ihtiyacına sahip olan bireylerde; olumlu düşünme, yeteneklerine güven, zor işleri sevmeye, planlı çalışma, yüksek motivasyon, sonuç odaklılık, kararlılık, hedefe odaklanma özellikleri bulunmaktadır (Keleş, 2013; 23-43). İktisadi açıdan kalkınma ve ilerleme ile birlikte işletmelerin büyüme ve gelişmesi içinde önemli bir etken olan başarı isteği, girişimcinin öne çıkan özelliklerinden biri olduğu ifade edilebilir (Pillis ve Reardon, 2007).

-Kontrol Odağı; bireyin yaşamı ile ilgili algı ve olayları kontrol etme konusundaki inancını temsil eder (Di Zhang ve Buring, 2011). Bireyler etraflarında oluşan olayları değerlendirme yöntemi ve şekli dış veya iç kontrol odaklı olma özelliklerine göre farklılık göstermektedir. İç kontrol odağına sahip bireyler başarı veya başarısızlıklarından kendilerini sorumlu tutarlar (Solmuş, 2008; 69). Dış kontrol odaklı bireyler ise başarı ve başarısızlıklarının sebeplerini dış çevrede ve olaylarda ararlar. Sosyal yaşamda karşılaştıkları olayların, bireysel sorumlulukların dışında bulunan güçler tarafından kontrol edildiği inancına sahip bulunmaktadır (Rotter, 1954).

3.LİTERATÜR TARAMASI

Korkmaz 2012 yılında üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini inceleyerek, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde etkili olan ailevi, demografik ve psikolojik faktörlerin neler olduğunu araştırmıştır. Öğrencilerin girişimci yönlerinin bulunduğunu ve ileriki dönemlerde iş yeri açma eğilimlerinde etkili olan ailevi, demografik ve psikolojik faktörler arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğunu tespit etmiştir. Bu sonuca göre üniversite öğrencilerinin girişimci özelliklerinin olduğu sonucunu elde etmiştir.

Hong Kong'da lisansüstü eğitim gören 100 öğrenciye yönelik yapılan araştırma sonucunda; belirsizliğe tolerans, risk alma eğilimi ve yenilikçilik özelliğinin girişimcilik eğilimine sahip olan öğrencilerde, olmayanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Koh, 1996). Singapur'da yüksek öğrenimde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırma sonucunda; ailenin girişimci olması, cinsiyet ve eğitim seviyesi girişimciliği etkileyen faktörler olarak tespit edilmiştir (Wang ve Wong 2004). Uygun vd. (2012: 153) Aksaray üniversitesi öğrencilerine yönelik olarak yapmış oldukları araştırma sonucunda; kişisel özelliklerden risk alma ve öz güven boyutunun girişimcilik eğilimi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu sonucunu elde etmişlerdir.

Doğan (2013), üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik yaptığı araştırmada; yaratıcılık, dışa açıklık, risk alma eleştiriye açıklık, sorumluluk sahipliği, muhafazakâr ve uysallık, güvenilirlik, duygusallık ve hayalcilik, azimli ve rekabetçi olma, yeni iş kurma güçlüğü, yenilik yaratma, riskten kaçınma, kendi işini kurma

ve çalışma, aile desteği, hümanizm faktörlerinin girişimcilik eğilimini etkilediği sonucunu elde etmiştir.

Arslan 2002 yılında, üniversiteli gençlerin tercihlerin oluştuğu ve kariyer hedeflerini planladıkları dönemde girişimcilik eğilimlerinin oluşması aşamasında; aile, cinsiyet, kardeş sayısı, aile reisinin eğitim düzeyi ve mesleği gibi faktörlerin ne kadar etkili olduğunu belirlemek amacıyla araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda; bireylerin kendi işlerini kurmak istemeleri, babanın işi, katılımcının bağımsızlık isteği ve bireyde işini kurma arzusunun girişimcilik eğilimlerinde etkili olduğunu gözlemlemiştir.

Kavşur (2015) üniversite öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada, kişilik özelliklerinden öz disiplin, duygusal dengesizlik, dışadönüklük ve deneyime açıklık boyutlarının girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunduğunu sonucunu elde etmiştir.

Bilge ve Bal 2012 yılında Celal Bayar Üniversitesine devam eden ön lisans ve lisans öğrencilerinin, girişimcilik ile ilgili yeterlilik düzeylerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada; üniversite öğrencilerinin ilgi düzeylerinin düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Bununla birlikte girişimciliğin; risk alma, fırsatçılık, kararlılık ve dış etkenlere karşı bireysel güç gibi alt boyutları açısından incelendiğinde öğrencilerin girişimciliğe yönelik ilgilerinin düşük düzeyde olduğu görülmüştür.

4.ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmanın amacı geleceğin girişimcileri olarak görülen üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde kişilik özelliklerinin ne derecede etkili olduğunu belirlemektir. Bir başka ifade ile iş dünyasının ara eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla eğitim gören ve gelecekte girişimcilik faaliyetinde bulunma potansiyelleri olan ön lisans öğrencilerinin kişilik özelliklerinden kendine güven, yenilikçilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe toleransın, girişimcilik eğilimlerini etkileyip etkilemediğini belirlemektir.

Araştırmada veri toplama işleminde anket tekniği kullanılmıştır. Söz konusu anket formu iki bölümden oluşmakta olup, birinci bölümde demografik özelliklere yönelik birtakım ifadeler bulunmaktadır. Anket 'in ikinci bölümünde katılımcıların kişilik özelliklerini ve girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik toplam 43 ifadeden oluşan bölüm yer almaktadır. Kullanılan anket formunda; kendine güven (7), yenilikçilik (6), risk alma (6), belirsizlik kaygısı (5), başarı isteği (6), kontrol odağı (5) ve girişimcilik eğilimini kapsayan (8) ifade yer almaktadır. Söz konusu anket Damar (2015) çalışmasından alınmıştır.

Verilerin analizi konusunda; tanımlayıcı istatistikler frekans, yüzde, ortalama, standart sapma değerleri ile sunulmuştur. Girişimcilik ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlilik testleri için alpha testi ve faktör analizi yapılmıştır. Kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi ile arasındaki ilişkinin incelenmesi amacı ile korelasyon ve regresyon analizleri uygulanmıştır. Çalışmada 0,05'den küçük p değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Analizler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0 paket programı ile yapılmıştır.

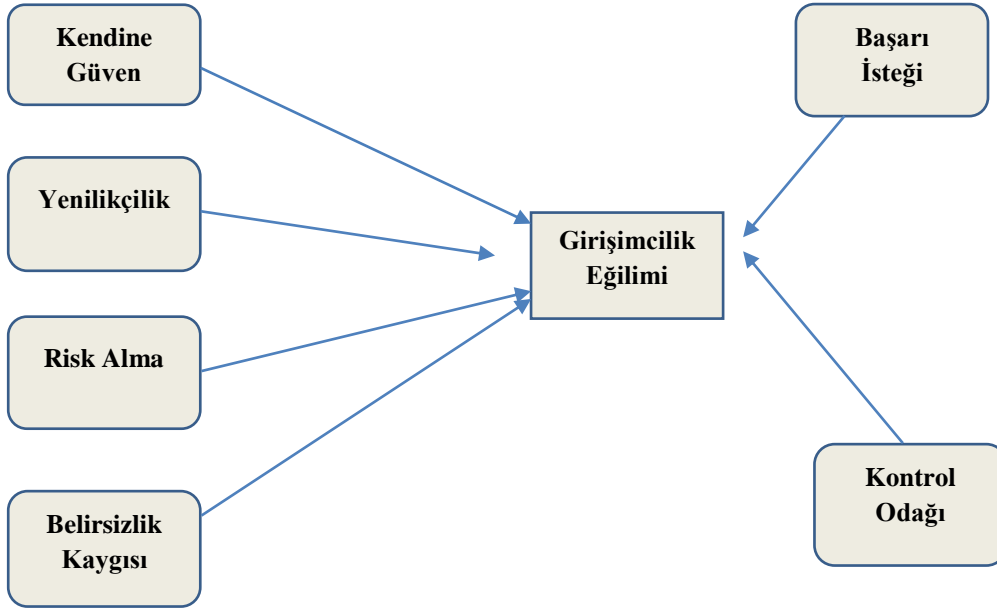
4.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Şırnak Üniversitesine bağlı, İdil, Silopi ve Cizre Meslek Yüksekokulunda eğitim gören ön lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Üç meslek yüksek

okulundaki öğrenci sayılarını belirlemek amacıyla okul yönetimleri ile iletişime geçilmiş ve toplamda 503 öğrencinin eğitime devam ettiği bilgisi alınmıştır. Bu öğrencilerden 250'sine anket dağıtılmış olup, 243 öğrenciden geri dönüş sağlanmıştır. 243 anketten 11 anket eksik ve yanlış bilgi içerdiğinden analize 232 anket dahil edilmiştir. Cohen, Manion ve Harrison (2000)'a göre evren 500 olduğunda örneklem sayısının 217 olması yeterli görülmektedir. Buna göre 233 anket söz konusu evreni temsil edecek yeterliliktedir. Örneklem seçiminde kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

4.3.Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Şekil: 1 Şekil: Kendine Güven, Yenilikçilik, Risk Alma, Belirsizliğe Güven, Başarı İsteği ve Kontrol Odağının Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi

H₁: Katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile risk alma boyutu arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

H₂: Katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile yenilik boyutu arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

H₃: Katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile başarı isteği boyutu arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

H₄: Katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile belirsizlik boyutu arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

H₅: Katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile kendine güven boyutu arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

H₆: Katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile kontrol odağı boyutu arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

4.4. Katılımcıların Özellikleri

Çalışmada katılımcıların %71'nin 18-22 yaş arasında ve %29'nun 23 yaş ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %65'nin erkek ve %35'nin kadınlardan oluştuğu görülmüştür. Katılımcıları %35 ile il, %53 ile ilçe, %12 ile köylerde yaşadığı görülmüştür.

Tablo: 1 Katılımcıların Özellikleri

Yaş	n	%
18-22 yaş	164	71
23 Yaş ve üzeri	68	29
Cinsiyet	n	%
Erkek	150	65
Kadın	82	35
Yaşadığı Yer	n	%
İl	80	35
İlçe	122	53
Köy	30	12

4.5. Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizleri

Anket çalışmasında katılımcıların girişimcilik eğilimi ve kişilik özellikler ile ilgili ifadelerin güvenilirliğinin test edilmesi amacı ile Co. Alpha analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda Co. Alpha katsayısı 0,93 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen katsayı ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir (İslamoğlu ve Alınçık, 2004). Bunun sonucu olarak çalışmadan herhangi bir soru çıkarmaya gerek olmadığı görülmektedir. Güvenilirlik analizinin ardından yapı geçerliliğinin test edilmesi amacı ile ifadelerin bulunduğu ölçeğe faktör analizi yapılmıştır.

Faktör analizi sonucunda yedi boyut olduğu tespit edilmiştir. Hesaplanan KMO örneklem yeterlilik katsayısı 0,90 olarak tespit edilmiştir. Bu katsayı yapılan 232 adet anketin faktör yapısını orta koymak için yeterli sayıda olduğunu göstergesidir. Ayrıca faktör yapılarının anlamlılığının test edildiği Bartlett testi sonucuna göre boyutlar arasında kurulan yapı anlamlıdır ($p=0,01$, $p<0,05$).

Tablo: 2 Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizleri

n=232	Güvenilirlik	İç tutarlılık	Açıklanan varyans	X	s.s.
Risk alma boyutu	0,93	0,83	11%	3,26	0,83
Yenilik boyutu		0,82	12%	3,17	1,03
Başarı isteği boyutu		0,84	13%	3,27	1,09
Belirsizlik boyutu		0,85	13%	2,91	1,06

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimini Belirlemede Kişilik Özelliklerinin Rolü: Şırnak Üniversitesinde Bir Araştırma

Kendine Güven Boyutu	0,83	12%	3,86	1,02
Kontrol Odağı	0,82	11%	4,06	1,01
Girişimcilik eğilimi	0,81	11%	3,77	0,85

*KMO=0,90

Elde edilen 7 boyut toplam varyansın yaklaşık olarak %83'nü oluşturmaktadır. Açıklanan varyansın bu tip çalışmalarda %60 ve üzerinde olması gerekmektedir. Ayrıca elde edilen alt boyutların iç tutarlılık düzeylerinin 0,80 ve üzerinde olduğu görülmüştür.

Tablo: 3 Girişimcilik Eğilimi ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Boyutlar		Risk alma boyutu	Yenilik boyutu	Başarı isteği boyutu	Belirsizlik boyutu	Kendine Güven Boyutu	Kontrol Odağı
Girişimcilik eğilimi	r	0,588**	0,04	0,237**	-0,08	0,899**	0,938**
	p	0,01	0,56	0,01	0,22	0,01	0,01

**Anlamlı düzeyde ilişki, korelasyon analizi yapılmıştır.

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi ile risk alma boyutu arasında pozitif düzeyde, orta düzeyde güçlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,558$, $p=0,01$, $p<0,05$).

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi ile yenilik boyutu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($r=0,04$, $p=0,56$, $p>0,05$).

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi ile başarı isteği boyutu arasında pozitif düzeyde, zayıf düzeyde güçlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,237$, $p=0,01$, $p<0,05$).

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi ile belirsizlik boyutu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($r=-0,08$, $p=0,22$, $p>0,05$).

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi ile kendine güven boyutu arasında pozitif düzeyde, çok güçlü düzeyde güçlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,899$, $p=0,01$, $p<0,05$).

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile kontrol odağı boyutu arasında pozitif düzeyde, çok güçlü düzeyde güçlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,938$, $p=0,01$, $p<0,05$).

Tablo: 4 Girişimcilik Eğilimi ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Model	Model	Model Testi		β	t	p
		Model F	R ²			
Girişimcilik eğilimi	Kontrol Odağı	F=52,06, P=0,01	0,93	0,61	19,83	0,01
	Kendine Güven Boyutu			0,39	12,68	0,01
	Yenilik boyutu			0,06	3,54	0,01
	Risk alma boyutu			Modelde yok		
	Başarı isteği boyutu					
	Belirsizlik boyutu					

*Regresyon Analizi uygulanmıştır.

Girişimcilik eğilimi ile girişimcilik alt boyutlarının kısmen ilişkili olduğu model 'de tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Girişimcilik eğilimi düzeyi ile kontrol odağı, kendine güven boyutu ve yenilik boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve girişimcilik alt boyutlarının girişimcilik eğilimi değişimleri açıklama yeteneğinin çok yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($R^2 = \%93$).

Risk alma boyutu, başarı isteği boyutu, belirsizlik boyutlarının katsayılarının anlamlı olmamasından dolayı modelde yer almadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Elde edilen modellerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($F = 52,06$, $p = 0,01$, $p < 0,05$).

Sonuçlara göre Girişimcilik eğilimine en yüksek düzeyde etki eden değişkenlerin sırası ile Kontrol Odağı ($\beta = 0,61$), Kendine Güven ($\beta = 0,39$) ve Yenilik boyutu ($\beta = 0,06$) olduğu görülmüştür.

4.6. Elde edilen Model

$$\text{Girişimcilik eğilimi} = 0,61 * (\text{Kontrol Odağı}) + 0,39 * (\text{Kendine Güven Boyutu}) + 0,06 * (\text{Yenilik boyutu})$$

4.7. Hipotezlerin Testi

Tablo:5 Hipotezlerin Değerlendirilmesi

Hipotez	Red/Kabul
H ₁ : Katılımcıların Girişimcilik eğilimi düzeyleri ile Risk alma düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.	Kabul
H ₂ : Katılımcıların Girişimcilik eğilimi düzeyleri ile yenilik düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.	Red
H ₃ : Katılımcıların Girişimcilik eğilimi düzeyleri ile Başarı isteği düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.	Kabul
H ₄ : Katılımcıların Girişimcilik eğilimi düzeyleri ile Belirsizlik düzeyleri arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki vardır.	Red
H ₅ : Katılımcıların Girişimcilik eğilimi düzeyleri ile Kendine Güven düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.	Kabul
H ₆ : Katılımcıların Girişimcilik eğilimi düzeyleri ile Kontrol Odağı düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.	Kabul

4.5. Sonuç ve Öneriler

18. yüzyıldan itibaren farklı konjonktürlere bağlı olarak değişik anlamlarda kullanılan girişimcilik kavramı, günümüz ekonomi dünyasında güncelliğini korumaktadır. Kavramın güncel kalmasının temel sebebi iş dünyasında geniş bir alanı etkilemesidir. İstihdam, üretim, refah seviyesi, dış ticaret, büyüme, rekabet gücü, milli gelir bu alanlardan bir kaçıdır. Kavramın geniş bir alanı etkilemesi ve önemi konu ile ilgili araştırmaların artmasına ve farklı açılardan incelenmesine yol açmıştır. Girişimcilik ile ilgili araştırmalara konu olan alanlardan biri de girişimcilik eğilimidir. Girişimcilik ile ilgili araştırmacıların cevabını aradıkları sorulardan biri girişimcilik ve girişimcilik eğiliminin bireysel ve çevresel faktörlerden ne derece etkilendiği, kişisel özelliklerin girişimcilik eğilimini ne yönde belirlediği konusudur. Bu çalışmamızın amacı; kişilik özelliklerinden yenilik, kontrol odağı, kendine güven, belirsizlik, kontrol odağı ve risk almanın girişimcilik eğilimi üzerine varsa etkisini belirlemektir.

Araştırma sonucunda kişisel özelliklerden kontrol odağı, kendine güven, risk alma ve başarı isteği ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu sonuç konu ile ilgili daha önce yapılan araştırmalarla paralellik arz ettiği ifade edilebilir. Kavşur (2015) üniversite öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada, kişilik özelliklerinden öz disiplin, duygusal dengesizlik, dışadönüklük ve deneyime açıklık boyutlarının girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunduğunu sonucunu elde etmiştir. Doğan (2013), üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik yaptığı araştırmada; yaratıcılık, dışa açıklık, risk alma eleştiriye açıklık, sorumluluk sahipliği, muhafazakâr ve uysallık, güvenilirlik, duygusallık ve hayalcilik, yeni iş kurma güçlüğü, kendi işini kurma, aile desteği, rekabetçi ve azimli olma, riskten kaçınma, yenilik yaratma ve hümanizmin girişimcilik eğilimi üzerinde etkili sonucunu elde etmiştir.

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile kontrol odağı boyutu arasında pozitif düzeyde, çok güçlü düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,938$, $p=0,01$, $p<0,05$). Bireyin yaşamı ve geleceği ile ilgili olayları kontrol edebileceği konusundaki güçlü inancı, yapacağı girişimcilik faaliyetini başarabileceğini, süreç ile ilgili

karşılaşabileceği engelleri aşabileceği, oluşabilecek diğer olumsuz şartların üstesinden gelebileceği düşüncesi girişimcilik eğilimini olumlu yönde etkileyebilir. Girişimcilik faaliyeti ve dolayısıyla ekonomi dünyası kontrol edilebilen ve edilemeyen birtakım faktörlerden etkilenebilmektedir. Girişimciler ve örgütler iş yapma süreçlerinde bu faktörleri örgütlerine zarar vermeyecek şekilde yönetmek veya bertaraf etmek zorundadırlar. Bireyin bu konuda kendine güveni ve cesareti, gelecekte özellikle iş yapma sürecinde karşılaşılabileceği sorunların üstesinden gelebileceğine inanması girişimcilik eğilimini olumlu yönde etkileyebileceği ifade edilebilir.

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile risk alma boyutu arasında pozitif düzeyde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,558$, $p=0,01$, $p<0,05$). Girişimci bireyleri diğer insanlardan ayıran en önemli özelliği risk alabilmeleridir. Girişimciler iş fikirlerini uygulamaya geçtikleri süreçte beklenmeyen bir takım iç ve dış çevre faktörleri ile karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu faktörler iş fikirlerini başarısızlığa sürükleyebilmekte, bu şartlarda girişimciler sahip oldukları sermaye ve diğer üretim imkanlarını kaybetme durumu ile karşı karşıya kalabilmektedirler. Ancak her türlü olumsuz şartlara rağmen risk alabilen ve girişimcilik sürecini başlatmak isteyen girişimcilerin girişimciliğe eğilimlerinin de artabileceğini ifade edebiliriz. Bir başka ifade ile risk alabilen, sürecin olumlu veya olumsuz sonucuna hazır olan bireylerin girişimcilik eğiliminin de yüksek olabileceği ifade edilebilir.

Çalışmada elde edilen bir diğer sonuç; katılımcıların girişimcilik eğilimi düzeyleri ile kendine güven boyutu arasında pozitif ve çok güçlü düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,899$, $p=0,01$, $p<0,05$). Bireyin sahip olduğu bir iş fikrini planlayıp, koordine edip yönetebileceği ve bu süreçte ekonomik anlamda başarılı olabileceği konusunda kendine güven duyması ve inanması oldukça önemlidir. İş dünyasında her sektörün ve mesleğin kendine ait birtakım özellikleri bulunmakta, işin yapılabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve yeteneklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bireyin iş fikri ile ilgili ihtiyaç duyulan özelliklere sahip olduğuna inanması, işi başarabileceği ve üstesinden gelebileceği yönündeki kendisine olan inancı girişimcilik eğiliminin artmasına ve gelişmesine katkı sunabileceği ifade edilebilir.

Çalışmada katılımcıların girişimcilik eğilimi ile başarı isteği boyutu arasında pozitif düzeyde, zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,237$, $p=0,01$, $p<0,05$). Girişimcilik faaliyetinde başarılı olma ve istenilen amaca ulaşma da motivasyon, planlı çalışma, başarıya odaklanma, olumlu düşünme ve kararlılık sahibi olma önemli bir etkidir. Başarı isteği yüksek olan bireyler bu özelliklere sahip olabildiğinde girişimcilik eğilimleri de yüksek düzeyde olabilir.

Girişimcilik kavramı modern ekonomide güncelliğini korumakta ve önemini artırmaktadır. Girişimcilik faaliyetinin artması, gelişmesi ve artış göstermesi bireysel ve toplumsal refahın artış göstermesi açısından da etkilidir. Bu nedenle girişimcilik ve girişimcilik eğiliminin etkilendiği özellikleri tespit, etmek, girişimcilik faaliyetlerinin artması ve başarılı bir şekilde sonuçlandırılması yönünden araştırılması gereken bir konudur. Araştırma da elde sonuçlara göre kişilik özelliklerden risk alma, kendine güven ve kontrol odağı boyutlarının girişimcilik eğilimine katkı sunduğu, bireyleri girişimcilik alanında cesaretlendirdiği görülmektedir. Buna göre ülkedeki ve ekonomideki girişimciliği ve buna eğilimi artırmak ve girişimci sayısını artırmak için her şeyden önce kendine güvenen bireyler yetiştirmek gerekebilmektedir. Kendine güvenen bireyler yetiştirmek başta aile ve eğitim kurumlarının görevleri arasındadır. Girişimcilik ve girişimcilik eğilimini etkileyen bir diğer husus risk alma faktörü olduğu görülmektedir. İş gücü piyasalarında yeni istihdam alanlarına ihtiyaç

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimini Belirlemede Kişilik Özelliklerinin Rolü: Şırnak Üniversitesinde Bir Araştırma

duyulması, buna paralel olarak işsizlikle mücadele yeni girişimcilerin iş dünyasına katılımını zorunlu kılmaktadır. Yeni girişimcilerin bu sürece katılmaları için risk almaları, bilinmeyen ve beklenmeyen durumlar karşısında işyerini yönetebilecek ve koruyabilecek özellikte olmaları gerekebilmektedir. Girişimcilik kültürünün toplumun geniş bir kesimine yayılması için bireylerin yaşamları süresince karşılaşacakları problemleri çözebileceklerine ve geleceğe güvenle bakmalarının sağlanması amacıyla, yaşamları ile ilgili algı ve olayları yönetebileceğine inanan bireylerin yetişmesi gerektiği ifade edilebilir. Bu nedenle girişimci adaylarına özellikle uygulamaya geçirecekleri iş fikirleri ile ilgili bilgi, beceri ve yeteneklerin kazandırılmasına önem verilmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

Kaynakça

- ALLEN, R. K., (2016) *Launching New Ventures, an Entrepreneurial Approach*, Houghton Mifflin Company, Boston, 2006.
- ANH T.P. T., HARALD V. K., (2016) *Conceptual Model of Social Entrepreneurial Intention Based on The Social Cognitive Career Theory*, *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, Vol.10, 2016, s.18,20.
- ARIKAN, S. (2004). *Girişimcilik: Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular (Genişletilmiş 2. Baskı)*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- ARSLAN, K., (2002) “Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, (6), 1-11.
- BALIKÇI, Y., (2009), “İşletmelerde Risk Yönetimi”, (1. Basım), İstanbul: Cinius
- BANAİ, M. VE TULİMİERİ, P. (2013). *Knowledge, Skills and Personality of the Effective Business Consultant*. *Journal of Management Development*, 32(8), 886-900.
- BİLGE H. VE BAL V. (2012) “Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 131-148.
- BOWMAN, C., (1999). “Action-Led Strategy And Managerial SelfConfidence”, *Journal of Managerial Psychology*, Vol. 14, No. 7/8, p.558-568.
- BOZKURT, R., (2000); “Girişimci ve Rol Bilinci”, *İş Fikirleri Dergisi*, Sayı: 2000/12.
- BOZKURT,Ö, (2006) *Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi*, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt:1 Sayı:2
- BÖRÜ, D. (2006). *Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayın No: 733.
- COHEN, L., MANİON, L. AND MORRISON, K. (2000) *Research Methods in Education*. 5th Edition, Routledge Falmer, London.
- ÇELİK, A., VE AKGEMCİ TAHİR (1998) *Girişimcilik Kültürü ve Kobiler*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- DAMAR, A (2015) *Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Sannio Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi’nde Karşılaştırmalı Bir Araştırma*. Konya: Konya Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimini Belirlemede Kişilik Özelliklerinin Rolü: Şırnak Üniversitesinde Bir Araştırma

- DI ZHANG, D. ve BRUNİNG, E., (2011). “Personal Characteristics and Strategic Orientation: Entrepreneurs In Canadian Manufacturing Companies”, International Journal Of Entrepreneurial Behaviour & Research, 17(19, pp.82- 103.
- DOĞAN, N. (2013). Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- GÜROL, M. A. (2006). “Küresel arenada Girişimci ve Girişimcilik”, Gazi Kitapevi, Ankara.
- HİSRİCH, R. D. VE PETERS, M. P. (1995). Entrepreneurship–Starting Developing and Managing a New Enterprise, Richard D, Irwin. INC, USA.
- İSLAMOĞLU, A.H. ve ALNİAÇIK, Ü. (2014) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Beta Yayınları.
- KAVŞUR, Z. (2015). Sağlık Yönetimi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.
- KELEŞ, H. N., (2013). Girişimcilik Eğilimin Kuşak Farkına Göre İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, (26): 23-43
- KOH, C. H., (1996). “Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics A study of Hong Kong MBA students”, Journal of Managerial Psychology, Vol. 11 No. 3, p.12-25.
- KORKMAZ, O. (2012) “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 14 (2), 209-226.
- KRUEGER, N. F. VE BRAZEAL, D. V. (1994). Entrepreneurial Potential and Potential Entrepreneurs. Entrepreneurship: Theory and Practice, 18, 91-104.
- LORDKİPANİDZE, M.- BREZET, H.- BACKMAN, M. (2005). “The Entrepreneurship Factor in Sustainable Tourism Development”. Journal Of Cleaner Production, 13, ss. 787798.
- MULLER, S. L., (2004). “Gender Gaps in Potential for Entrepreneurship Across Countries and Cultures”, Journal Of Developmental Entrepreneurship, Vol. 9., No. 3, ss.190-220
- MÜFTÜOĞLU, T. ve DURUKAN, T. (2004), Girişimcilik ve KOBİ’ler Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri, Literatür Yayıncılık, İstanbul.

- PARNELL, A. J., CRANDALL, W. VE MENEFEE, M. (1995). "Examining The Impact Of Culture On Entrepreneurial Propensity: An Empirical Study Of Prospective American And Egyptian Entrepreneurs", *Academy Of Entrepreneurship Journal*, 1 (1), ss. 39- 53
- ROTTER, J. B. (1954). *Social Learning and Clinical Psychology*, New York: Prentice-Hall.
- SARITAŞ, A. ve G. DURAN. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 5.1, 147-165.
- SOLMUŞ, T. (2008). *Bağlanma ve Aşkın İki Yüzü*, İstanbul: Epsilon.
- SOUİTARİS, V., ZERBİNATİ, S. VE AL-LAHAM, A. (2007). Do Entrepreneurship Programmes Raise Entrepreneurial Intention of Science and Engineering Students? The Effect of Learning, Inspiration and Resources. *Journal of Business Venturing*, 22(4), 566-591.
- SOYSAL, A. (2008). Çalışma Yaşamında Kişilik Tipleri: Bir Literatür Taraması, *Kahramanmaraş Çimento İşveren Dergisi*, 1(22), 4-19.
- SÖNMEZ, A., ve TOKSOY A., (2014) Türkiye’de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz, *Yönetim ve Ekonomi; Celal Bayar Ün. İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 21, Sayı;21
- TİTİZ, T. (1994) *Girişimcilik, İnkılap Yanevi*, İstanbul.
- ULAŞ, D., (2006) "Franchising Sisteminin Girişimcilik Açısından Değerlendirilmesi," *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (3), (2006), p. 133-151.
- UYGUN, M., METE, S. VE GÜNER, E. (2012) Genç Girişimci Adayların Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi* Cilt 4, Sayı 2, 2012 ISSN: 1309 -8039 (Online).
- YILDIZ, S. (2007). *Girişimcilik, İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Projesi*, Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- WANG, K. C. ve Wong, P.-K., (2004). "Entrepreneurial Interest of University Students in Singapore, *Technovation*, 24(2), pp.163–72
- WU, S., MATTHEWS, L. ve DAGHER, K. G., (2007). "Need For Achievement, Business Goals, And Entrepreneurial Persistence", *Management Research News*, Vol. 30, No. 12, p.928-941.
- <http://tdk.gov.tr>, 2019